

Musiikintutkimus ja bibliometriikka

Mitä ohjaavien päätösten perustana olevat aineistot kertovat musiikintutkimuksesta?

Juha Ojala, Ari Poutiainen ja Tuire Ranta-Meyer

Musiikintutkimuksen julkaisumäärät ovat kasvaneet, oli kyse sitten kotimaisesta tai globaalista mittakaavasta. Suomalaiset arvostavat humanistista tutkimusta ja pitävät sitä yhteiskunnan kannalta hyvin tärkeänä (Heikkilä ja Niiniluoto 2016), eikä tämä ole ainoastaan oppialan oma näkemys. Tiedebarometrin (2016, 44) mukaan yliopistojen ja korkeakoulujen humanistiseen alaan luotetaan enemmän (89 prosentilla luottamus hyvin tai melko suurta) kuin esimerkiksi teknisluonnontieteellisen alaan (76 %) tai sosiaali- ja terveysalaan (80 %). Humanistisista ja yhteiskuntatieteistä uskotaan myös olevan paljon hyötyä yhteiskunnan kehittämisessä (63 %). Vain viidesosa edellyttää humanistisilta tieteiltä käytännön hyötyä, jotta niitä pitäisi tukea (sama, 70).

Samaan aikaan kohtaamme tiede- ja koulutuspoliittisia rakenteellisen kehittämisen paineita – suoraan sanottuna leikkausuhkia ja vaatimuksia yhä tehokkaammasta tutkimustuotannosta. Vaikka elinkeinoministeri Olli Rehnin mukaan perustutkimuksen tekeminen on hyödyllistä, hänen mielestään on ”yhteiskuntana entistä tärkeämpää, että tehdään sellaista käytäntöön sovellettavaa tutkimusta, jolla on myös kaupallista merkitystä” (Yle 12.11.2015). Pääministeri Juha Sipilänkin mukaan ”yliopistojen on jatkossa tultava toimeen niukemmilla resursseilla”. Lisäksi hän on todennut, että ”julkisesti rahoitetusta tutkimuksesta on saatava entistä enemmän hyötyä.” (Yle 22.4.2016.) Suomen Akatemian *Tieteen tila 2014* -selvityksen keskeisten suositusten mukaan ”[y]liopistojen tulee nopeasti profiloitua tutkimuksessaan keskeisille vahvuusalueilleen ja niistä kumpuaaviin uusiin avauksiin”. Tämän vuoksi ”[t]arvitaan työnjakoa ja yhteistyötä, poisvalintoja ja pitkäjänteisiä panostuksia kunkin organisaation kannalta strategisiin alueisiin.” (Suomen Akatemia 2014, 40.) Seuraukset tiedämme: ”Samalla tavalla kuin orkideat pienet tieteenalat ovat käyneet harvinaisiksi ja osa niistä on jopa uhanalaisia” (Kahlos 2013; ks. myös Niiniluoto 2011). Enää 9 % suomalaisista pitää tutkimusrahoituksen määrää ylipäätään riittävänä (Tiedebarometri 2016, 49 ja 53). Ruotsissa valittu tie on toinen (Hellmark Knutsson 2016):

En del länder i vår omvärld har under de senaste åren tvingats göra kraftiga besparingar i sina statliga satsningar på forskning. Sverige ska inte följa den trenden. Regeringen har tagit ansvar för ekonomin och är fast beslutet att fortsätta investera i kunskap och kompetens för att stärka samhällsbygget.

Tässä on siis ilmeinen ristiriita. Tulosta on tehty ja silti monella alalla tutkimuksen taloudelliset resurssit käyvät yhä vähäisemmiksi. Onko kyse vain koko jul-

kista sektoria koskevasta rahoitusongelmasta vai ovatko toiset tieteenalat ”tasa-arvoisempia” kuin toiset?

Kuten emerituskansleri Kari Raivio (2015, 23) on todennut, Suomessa ei ole *tiedeneuvonantojärjestelmää*, vaikka kansalaiset haluaisivat enemmän tutkittua tietoa päätöksentekoon. Jonkinlaiset perusteet tiede- ja taidepoliittisilla päätöksillä kuitenkin lienee. Esimerkiksi Suomen Akatemian tekemässä selvityksessä aineistolähteinä käytettiin vuosilta 2000–2012 koottuja Web of science -aineistoja (WOS) tieteellisillä julkaisukanavilla julkaistuista artikkeleista, kirjeistä ja katsauksista (article, letter, review).¹ Aineistojen pohjalta Tieteen tietotekniikan keskus (CSC) teki bibliometristä laskentaa. (Suomen Akatemia 2014, 44–45.) Myös opetus- ja kulttuuriministeriö on käyttänyt suomalaisen yliopistotutkimuksen tuottavuuden ja vaikuttavuuden raportoinnissa WOS-aineistoa, yliopistojen toimittamien julkaisutietojen rinnalla (OKM 2015). *Tieteen tila 2014* -selvityksessä todetaan, että ”aineisto ei sovellu julkaisutoiminnan yksityiskoh- taisempaan tarkasteluun yhteiskuntatieteellisillä ja humanistisilla aloilla yhtä hyvin kuin useilla muilla tieteenaloilla” (Suomen Akatemia 2014, 45; ks. myös OKM 2015, 48). Muitakin tieteellistä tutkimusta indeksoivia palveluita on, kuten Scopus tai Google scholar.² *Musiikin* lukijoita kiinnostanee erityisesti kuinka musiikintutkimus näkyy näissä mittareissa. Millaista kuvaa ja millaista analyysiä tutkimuksen kentästä päätöksiä varten on tarjolla?

Web of science on monikansallisen, mediaan ja tiedonvälitykseen erikois- tuneen Thomson Reuters -yhtiön tuottama tietopalvelu, jossa yhdistyy kolme eri alojen viitetietokantaindeksiä: humanististen tieteiden (Arts & humanities citation index, A&HCI), luonnontieteiden (Science citation index expanded, SCI-expanded) ja yhteiskuntatieteiden viittausindeksi (Social sciences citation index, SSCI). Scopus on Elsevier-yhtiön tuottama monitieteinen viittaus- ja tiivistelmä tietokanta. Saadaksemme esille viime vuosina tapahtuneita muutoksia teimme kokeeksi WOS- ja Scopus-palveluihin hakuja – tässä yhteydessä vain ja ainoastaan music-alkuisilla hakusanoilla (music*) – rajaten tulokset vuosiin 2001–2005 ja 2011–2015.

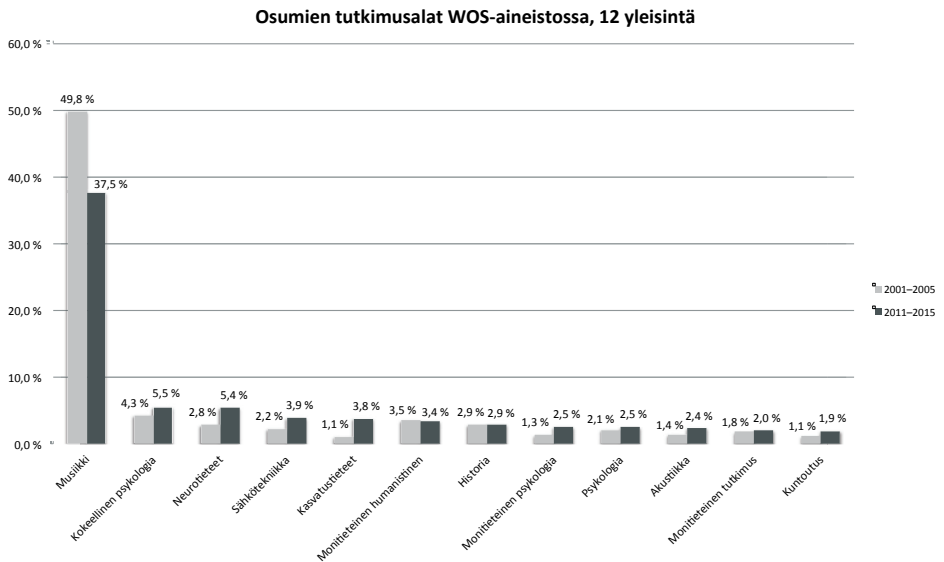
Vaikka syvällisempi selvitys olisi eittämättä tarpeen, jo näiden kahden viisi- vuotiskauden hakujen vertailu todentaa jossain määrin toisaalta tutkimuskentän muutoksia, toisaalta sen joidenkin aspektien vakautta. Yleisesti ottaen julkaisujen kokonaisvolyymi on kasvanut merkittävästi (WOS: 59 %, Scopus: 242 %). Vaikka kumpikaan palvelu ei juuri indeksoi kirjoja, näkyy suuntaus olevan kohti alkuperäisartikkelijulkaisemista. Niiden osuus on kasvanut (WOS: 14 prosenttiyksikköä, Scopus: 1,8 prosenttiyksikköä) samalla kun kirja- ja muiden arvioiden sekä konferenssijulkaisujen osuudet ovat laskeneet jonkin verran. WOS-aineis- tossa englannin asema on vahvistunut 77 prosentin osuudesta 85 prosenttiin. Saksan-, ranskan- ja italiankielisten julkaisujen absoluuttisetkin määrät ovat hie- man laskeneet ja prosenttiosuudet käytännössä puolittuneet (2011–2015 WOS-

¹ Web of science ja sen viittausindeksien A&HCI, SCI, SSCI nimet ovat Thomson Reuters -yhtiön tavaramerkkejä.

² Scopus on Elsevier B.V. -yhtiön rekisteröity tavaramerkki. Google scholar on Google inc. -yhtiön tavaramerkki.

aineistossa julkaisukielenä saksan osuus oli 7,5 %, ranskan 2,2 % ja italian 1,0 %). Tutkimuksen kansainvälistymisen merkinä julkaisukielten määrä on toisaalta kasvanut ja erityisesti itäisen Euroopan kielet näkyvät indekseissä enemmän kuin vuosituhannen alussa. Suomea sen sijaan ei näy mukana. Julkaisumaiden kahdeksan kärjestä Japani on pudonnut pois ja Kiina tullut tilalle Yhdysvaltojen, Iso-Britannian, Saksan, Kanadan, Australian, Ranskan ja Italian seuraan. Suomi sinnittelee kahdenkymmenen joukossa: WOS-aineistossa vakaalla 15. sijalla ja Ruotsin edellä, Scopuksessa Ruotsin jäljessä sijalla 19.

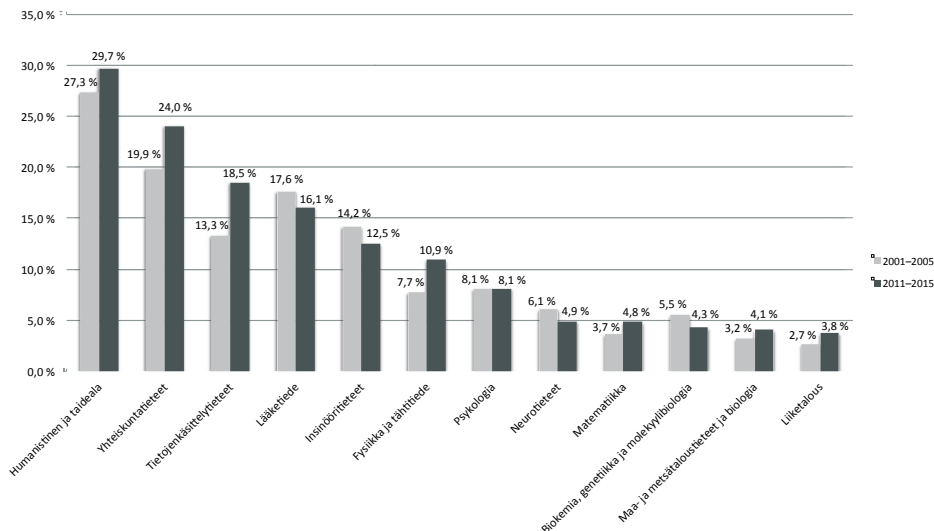
Musiikintutkimuksen ja sen bibliometriikkaan nojautuvan toiminnanohjauksen kannalta tärkeämpää lienee kuitenkin se, mille tutkimusaloille music*-hakuemme osumat näyttävät asettuvan. WOS-aineistossa musiikin alalle kategoroitujen tutkimusten osuus on vuosina 2011–2015 vain 37,5 prosenttia kun vuosina 2001–2005 se oli vielä puolet (kuva 1). Psykologian, teknisten ja kasvatustieteiden sekä monitieteisen tutkimuksen osuudet puolestaan näyttävät nousseen, vaikka ovatkin varsin pieniä. Mutta esimerkiksi psykologian alojen yhteenlaskettu osuus WOS-aineistossa on (laskentatavasta riippuen) kaksinkertaistunut ja on jälkimmäisellä jaksolla noin viidennes.

Kuva 1. Music*-hakuosumien tutkimusalat Web of science -aineistossa 2001–2005 ja 2011–2015. Yleisimmät 12 tutkimusala. Yhteensä 15 459 (2001–2005) ja 24 504 osuaa (2011–2015).

Scopus ei näytä indeksoivan musiikintutkimusta omaksi tutkimusalakseen. Scopus-aineistossa music*-hakuosumien jakauma on tasaisempi, ja kahden-toista yleisimmän tutkimusalan järjestyskin on pysynyt lähes muuttumattomana vuosien 2001–2005 ja 2011–2015 välillä: tietojenkäsittelytieteet ja fysiikka

Osumien tutkimusalat Scopus-aineistossa, 12 yleisintä

Kuva 2. Music*-hakuosumien tutkimusalat Scopus-aineistossa 2001–2005 ja 2011–2015. Yleisimmät 12 tutkimusala. Yhteensä 41 219 (2001–2005) ja 141 155 osumaa (2011–2015).

(jonka osana akustiikka) ovat nousseet ja – kenties ei niin yllättäen – kemia on pudonnut 12 yleisimmän alan joukosta liiketalouden nousun myötä (kuva 2). Tämän perusteella näyttää siltä, että Scopus-aineiston mukaan musiikkiin liittyvää tutkimusta julkaistaan hyvin aktiivisesti muuallakin kuin humanistisella ja taidealalla (arts and humanities).

Marc Leman kysyi (2008), kuka varasti systemaattisen musiikintutkimuksen. Hänen huolensa nousi siitä, että vuosituhannen vaihteen kieppeillä musiikkia tutkivien tutkijoiden määrä kasvoi rajusti ja muodosti hänen mukaansa uhkan systemaattisen musiikkitieteen silloisille tutkimuskäytännöille. Esimerkiksi teknisen ja neurotieteen tutkimus ajoi ohi musiikkitieteiden pienistä tutkimusresursseista. Samaan diskurssiin liittyen Richard Parncutt (2002) totesi:

[e]i vain saksalaista historiallista musiikkitiedettä vaan humanistisia tieteitä ja yliopistoja ylipäätään uhkaa sulkeminen ja laitosten yhdistäminen, professuurien täyttämättä jättäminen ja muut rahoitusleikkaukset. Tämän haasteen edessä meidän täytyy miettiä uudelleen musiikkitieteen olemassaolon tarkoitus ja päämäärät suhteessa muihin tieteenaloihin ja kansallisiin (kansainvälisiin) perinteisiin.

Tämänhetkessä korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen myllyssä pyöriville tämä voi kuulostaa uhkaavan tutulta. Onko aiempien tai olemassa olevien tutkimusperinteiden arvostamisessa ja niissä pitäytymisessä kyse muutosvastarinnasta vai kriittisestä ajattelusta? Onko niin, että rakenteellisen kehittämisen näkökulma on paikallaan, koska musiikintutkimuksen kenttä on purkautunut

tieteidenväliseksi ja monitieteiseksi sekä siirtynyt jopa muiden tieteiden alueille? Eikö se siis ole enää musiikintutkimuksen laitosrakenteissa kiinni?

Viitetietokantojen antama kuva näyttäisi antavan pontta tämän tapaiselle ajattelulle, mutta onko kuva oikea? Ovathan sekä Suomen Akatemia (2014, 7) että OKM (2015, 16) todenneet, että artikkeliviitetietokannat eivät sovellu humanistiselle alalle hyvin: tietokannat eivät suinkaan kata kaikkia tieteellisiä kausi-julkaisuja, eivätkä ne juuri lainkaan sisällä monografioita tai kokoomateoksia. Myös konferenssijulkaisujen osalta ”aineisto on puutteellinen, mikä vaikuttaa erityisesti sellaisten alojen julkaisumääriin, joilla merkittävä osa julkaisu-toiminnasta keskittyy tällaisiin julkaisukanaviin” (OKM 2015, 16). Niinpä ”tietokannan kattavuus on yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä vaihteleva, vaikka se lääketieteissä ja luonnontieteissä onkin yleisesti hyvä. Myös lehden ilmestymiskieli vaikuttaa: ylivoimainen valtaosa aineistosta on englanninkielistä, kun taas suomen ja ruotsin kielillä kirjoitettu tieteellinen materiaali ei juuri näy Thomson Reutersin tietokannassa” (sama, 17). Sama pätee esillä olleeseen Scopuskin suhteen, ainakin musiikintutkimuksen näkökulmasta. Miten eri tieteenalojen julkaisukäytännöt eroavat toisistaan, kun tarkastelun lähtökohdaksi otetaan itse tutkimus eikä tarjolla olevat tai käytetyt mittarit?

OKM:n työryhmässäkin toiminut Hanna-Mari Puuska on väitöstutkimuksessaan vastikään (2014) käsitellyt suomalaisten yliopistojen tieteenalojen välisiä eroja julkaisemisessa. Puuskan (2014, 52–53) mukaan lääketieteet ja luonnontieteet ovat vakiinnuttaneet julkaisutavat, joita lähinnä säätelee itse akateeminen yhteisö. Näillä aloilla artikkelijulkaiseminen hallitsee vahvasti: lääketieteissä peräti 93 prosenttia julkaisuista oli kausi-julkaisu-artikkeleita (tiedot vuosilta 2011–2012). Sen sijaan yhteiskuntatieteissä ja humanistisissa tieteissä julkaisutavat ovat monipuolisempia: artikkelijulkaisuja oli 42 prosenttia, konferenssijulkaisuja 12, artikkeleita kokoomateoksissa 44 ja monografioita 3 prosenttia. Aiempien tutkimusten perusteella tilanne on hyvin samanlainen esimerkiksi Norjassa ja Australiassa (Puuska 2014, 53–54).

Toinen merkittävä ero julkaisutavoissa on, että humanistisissa ja yhteiskuntatieteissä julkaistaan kotimaisilla kielillä suhteessa huomattavasti enemmän kuin niin sanotuissa kovissa tieteissä. Puuskan (2014, 55–58) aineistossa humanistisesta tutkimuksesta 53 prosenttia julkaistiin Suomessa, ja alan julkaisuista 39 prosenttia oli suomenkielisiä. Luonnontieteiden ja teknisten tieteiden vastaavat osuudet olivat 10 ja 4 prosenttia. Humanistisen tutkimuksen voidaan siten katsoa palvelevan erityisen hyvin kotimaista lukijakuntaa ja yhteiskuntaa.

Ei ole ihme, että WOS-aineistojen kattavuus erityisesti humanistisen tutkimuksen parissa näyttää olevan hyvin heikko: Puuskan tutkimuksessa (2014, 39–41) suomalaisten yliopistojen kaikista tieteellisistä julkaisuista (artikkeleista, konferenssijulkaisuista, kokoomateoksista ja tieteellisistä monografioista) WOS kattoi lääketieteissä 60 prosenttia, luonnontieteissä 44, teknisissä tieteissä 23 ja yhteiskuntatieteissä 9 prosenttia mutta humanistisissa tieteissä vain 4 % (taulukko 1).

Taulukko 1. WOS:n kattavuus suomalaisten yliopistojen eri tieteenalaryhmissä. (Puuska 2014, 41 mukaan, kirjoittajien suomennos)

	Kaikki tieteelliset julkaisut*		Englanninkieliset kausijulkaisuartikkelit	
	Julkaisujen määrä	% WOS:ssa**	Julkaisujen määrä	% WOS:ssa**
Luonnontieteet (ml. maa- ja metsä- tal.tieteet)	4 558	44 %	2 746	72 %
Tekniset tieteet (engineering)	1 543	23 %	545	65 %
Lääketieteet	2 856	60 %	2 243	77 %
Yhteiskuntatieteet	3 108	9 %	787	35 %
Humanistiset tieteet	2 336	4 %	349	26 %
Yhteensä	14 401	100 %	6 670	67 %

Lähde: Suomalaiset julkaisut WOS:ssa ja kahdeksan suomalaisen yliopiston julkaisu-
rekisterit 2010 (OKM 2011).

* Artikkelit tieteellisissä kausijulkaisuissa, konferenssijulkaisut ja toimitetut kokooma-
teokset sekä tieteelliset monografiat.

** WOS-julkaisut sisältävät kaikki ne julkaisut SCI-, SSCI- ja A&HCI-tietokannoissa,
jotka tutkimuksessa tunnistettiin kahdeksan suomalaisen yliopiston raportoitujen
tietojen perusteella.

Perustuslainkin takaamasta tutkimuksen vapaudesta huolimatta toimin-
nanohjausjärjestelmä asettaa puitteet tieteelle ja taiteelle. Rahoituspelisäännöt
ovat olemassa. Edellä oleva valottanee omalta osaltaan ristiriitaa tuottavaksi
sekä luotettavaksi koetun tutkimuksen ja tutkijoiden kokeman ahdingon vä-
lillä. Rakenteellisen kehittämisen prosesseissa soisi päätösten pohjana olevien
raporttien perustuvan todenmukaiseen kuvaan ja tieteenalojen tasavertaiseen
kohteluun. Tehtävä ei kuitenkaan ole helppo, ja edellä oleva on vain raapai-
su problematiikkaan. Itse asiassa tunnustamme, että lukijaa on edellä johdet-
tu harhaan: julkaisuhan voi asettua samanaikaisesti usealle tutkimusalalle, eikä
ainoa hakutermimme käyttö ollut suinkaan riittävä eikä paras mahdollinen.³
Tämä kuitenkin olkoon esimerkkinä siitä, kuinka tutkimuksen oikeudenmukai-
nen arviointi edellyttäisi huolellista, kattavaa ja asiantuntevaa tarkastelua ja mo-
nipuolisuuden huomioimista. Erityisesti tulee pyrkiä huomattavasti paremmin
erittelemään esimerkiksi missä muodossa tutkimusta (artikkelit, konferenssit,
monografiat), millä kielillä, mille markkinoille (akateemiset, korporaatio-, po-
liittiset, ammatilliset vai yleiset markkinat, ks. Puuska 2014, 59) eri tutkimus-
aloilla julkaistaan ja on syytä julkaista. Vähintään yhtä tärkeää on tutkimuksen
laadun ja vaikuttavuuden arviointi riittävän pitkällä aikavälillä: parin vuoden
aikavälillä tapahtuva viittausindeksointi ei ota huomioon esimerkiksi sitä, että
nyt tehtävään humanistiseen tai muuhun tutkimukseen voidaan viitata vuosi-

³ Esimerkiksi yksi kemian alalle asettunut tutkimus tuli osumaksi siksi, että sen
665 lähdeviittauksen joukossa oli kaksi tutkijaa, joiden nimissä esiintyy merkki-
jono "music".

kymmenten, jopa vuosisatojen kuluttua (ks. Adler, Ewing ja Taylor 2008, 6–7). Kvartaalitalouden, budjettivuoden tai vaalikaudenkaan aikajänne ei tyypillisesti riitä tutkimuksen vaikuttavuuden kunnolliseen arviointiin. Puuskan (2014, 106) mukaan tiedepolitiikassa harvoin otetaan huomioon tieteenalojen välisiä eroja, kuten erilaisia tehtäviä, yleisö- sekä rahoitusrakenteita, tutkimusaiheita ja julkaisutapoja. Puuskan mukaan (2014, 108) bibliometrinen indikaattoreiden kehitys on vaikuttanut tiedepolitiikan päämääriin sen sijaan että ne tukisivat politiikan päämäärien saavuttamista.

Tutkimuksen ja sen vaikuttavuuden arviointiin tarvitaan siis yhä parempia lähestymistapoja. Bibliometriset menetelmät ovat kustannuksiltaan edullisia ja ehkä nopeampiakin kuin laadullinen asiantuntija-arviointi. Arvioinnin kustannuksissa turhaan säästäminen voi kuitenkin olla ratkaisevan lyhytnäköistä. Koska arvioinnilla on välittömiä vaikutuksia musiikintutkimukseen, sen toiminnanohjaukseen, rakenteisiin ja resursseihin, sitä tulee tarkkailla valppaasti. Arvioinnilla on lisäksi valtavasti merkitystä sekä tutkimusalamme että – humanistisesta näkökulmasta – uskoaksemme lopulta myös ihmisen, yhteisöjemme ja suomalaisen yhteiskunnan kannalta. Yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten parissa olisikin välttämätöntä edelleen viljellä tutkimuksen arvioinnin kriittistä tarkastelua ja kehittää kaikki tieteenalat huomioivia hyviä arviointikäytäntöjä. Musiikintutkimuksen ja yhteiskunnan suhteista keskustellaan laajemmin *Musiikki*-lehden seuraavissa numeroissa. Siihen mennessä on ilmestynyt tarkasteltavaksemme myös Suomen Akatemian raportti tieteen tilasta vuonna 2016.

Käsillä oleva numero esittelee teemallisesti suomalaisen musiikintutkimuksen innostavan laajaa kirjoa ja ammattitaitoa. Poikkeuksellisesti tällä kertaa mukana on joitakin varsin laajoja artikkeleita. Syksyn kuluessa dosentti Tuire Ranta-Meyer on liittynyt mukaan lehdeksi toimitukseen yhdeksi päätoimittajaksi. Utterana tutkijana ja tekijänä hän on ehtinyt olla jo jonkin verran mukana käsillä olevan numeron toimitustyössä. Varsinaisesti sisällön ovat vielä toimittaneet Ari Poutiainen ja Juha Ojala.

Tämänkertaisen lehden aloittaa Taru Leppäsen, Pirkko Moisalan, Milla Tiaisen ja Hanna Väätäisen yhteisartikkeli. Yhdessä he ammentavat filosofien Deleuze sekä Guattari ajatuksista ja pyrkivät ymmärtämään musiikkia suhteisina tapahtumina, tekemisenä ja tulemisena. Tekijät osoittavat kuinka radikaali prosessifilosofia laajentaa ja rikastaa esimerkiksi käsityksiämme musiikin tekemisestä. Heidän mukaansa näin avautuu tuoreita mahdollisuuksia esimerkiksi etnografiselle musiikintutkimukselle.

1300-luvulla eurooppalaisessa musiikissa tapahtui monia uudistuksia. Monilla näistä oli kauaskantoisia merkityksiä. Tiina Koivisto paneutuu katsausartikkelissaan kyseiseen vuosisataan ja erityisesti siihen millaisia muutoksia ilmeni musiikillisen ajan käsittelyssä. Hän taustoittaa kehitystä mielenkiintoisesti esimerkiksi kyseisen vuosisadan filosofian, teologian ja yleisten tieteellisten näkemysten avulla. Erittelyssään keksipisteessä ovat eri maissa julkaistut traktaatit.

Takemi Sosa on puolestaan paneutunut perinpohjaisesti Magnus Lindbergin sävellykseen *Parada* (2001). Hän keskittyy teoksen musiikillisen narratiivin kuvaamiseen ja analysointiin. Narratiivin suhteen teoksen eri osuusten tempojen

suhde nousee merkittäväksi tekijäksi. Teoksen erittelyn lisäksi Sosa nostaa esiin kiehtovia Lindbergin sävellystekniikkaan liittyviä seikkoja. Artikkelissaan hän yhdistelee perinteistä musiikkianalyysiä ja semioottista tulkintaa.

Kimmo Lehtonen, Antti Juvonen ja Heikki Ruismäki tarkastelevat, kuinka musiikkia voidaan käyttää muisti- ja mielikuvien virittämiseen. Lähes kahdensadan osallistujan tutkimuksessa musiikkimuistojen kautta kertominen toimi merkityksellisenä tapana käsitellä – tässä tapauksessa – elämänkulun varjopuolen kokemuksia.

Marianne Ahmaojan artikkeli liitteineen jäsentää suomalaisen virsi-, koraali- ja koraalivirsikirjan muotoutumisen historiaa 1800-luvulta 1900-luvun puolelle. Erityisenä näkökulmana on, kuinka suomalaisuutta on tässä yhteydessä rakennettu viisijakoisuuden avulla.

Kirja-arviossaan Nappu Koivisto syventyy Kimmo Korhosen uuteen teokseen *Sävelten aika: Turun Soitannollinen Seura ja Turun filharmoninen orkesteri 1790–2015*. Kyseessä on laaja yleisesitys Turun orkesterihistoriasta ja sen jatkuvuudesta. Korhosen historiointi on selvästikin tarkkaa mutta samalla kiinnostavaa luettavaa.

Lehden loppuun olemme ottaneet mukaan vielä Heli Reimannin väitöskirja. Tutkimuksessaan Reimann paneutui Viron jazzhistorian tärkeään ajankaksoon, 1940-luvun loppuun ja 1950-luvun alkuun. Toisen maailmansodan päätyttyä Neuvostoliitto muutti melkein pä suopeaa suhtautumistaan jazziin ja alkoi rajusti rajoittaa kyseisen musiikin mahdollisuuksia myös miehittämissään maissa. Tätä muutosta Reimann erittelee esimerkiksi haastattelujen ja aikalaisdokumenttien valossa.

*Porvoossa ja Helsingissä Suomen 99. itsenäisyyspäivänä
Päätoimittajat*

Lähteet

- Adler, Robert, John Ewing ja Peter Taylor. 2008. Citation statistics. Corrected version. [S.l.]: Joint committee on quantitative assessment of research. Verkkolähde <http://www.mathunion.org/fileadmin/IMU/Report/CitationStatistics.pdf> [tark. 6.12.2016].
- Heikkilä, Tuomas ja Ilkka Niiniluoto. 2016. Humanistinen tutkimus on arvokasta ja hyödyllistä. *Tieteessä tapahtuu* 34 (6): 3–4.
- Hellmark Knutsson, Helene. 2016. Ministern: vi miljardsatsar på svensk forskning. *Svenska dagbladet* 17.9.2016. Verkkolähde <http://www.svd.se/ministern-vi-miljardsatsar-pa-svensk-forskning> [tark. 6.12.2016].
- Kahlos, Maijastina. 2013. *Orkideat kunniaan!* Helsinki: Suomen Akatemia. Verkkolähde <http://www.aka.fi/fi/akatemia/media/blogi2/2013/maiastina-kahlos1/> [tark. 6.12.2016].
- Leman, Marc. 2008. Systematic musicology at the crossroads of modern music research. Teoksessa *Systematic and comparative musicology: concepts, methods, findings*. Toim. Albrecht Schneider. Hamburger Jahrbuch für Musikwissenschaft, 24. Frankfurt am Main: Peter Lang. 89–115.

- Niiniluoto, Ilkka. 2011. Orkideat kukoistamaan. *Yliopisto* 59 (1): 15.
- OKM 2015. *Suomalaisen yliopistotutkimuksen tuottavuus ja vaikuttavuus: opetus- ja kulttuuriministeriön profiiliryhmän raportti*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Verkkolähde <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2015/liitteet/okm05.pdf> [tark. 6.12.2016].
- Parncutt, Richard. 2002. Interdisciplinary balance, international collaboration, and the future of (German) (historical) musicology. Teoksessa *Musik, Wissenschaft und ihre Vermittlung: Bericht zur Jahrestagung der Gesellschaft für Musikforschung*. Toim. Arnfried Edler ja Sabine Meine. Hannover: Hochschule für Musik und Theater. 42–51.
- Puuska, Hanna-Mari. 2014. *Scholarly publishing patterns in Finland: a comparison of disciplinary groups*. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Raivio, Kari. 2015. Tutkimustieto päätöksenteon pohjaksi. *Tieteessä tapahtuu* 33 (6): 21–24.
- Suomen Akatemia. 2014. *Tieteen tila 2014: yhteenveto*. Helsinki: Suomen Akatemia. Verkkolähde <http://www.aka.fi/fi/tiedepoliittinen-toiminta/tieteen-tila/ajankohtais-ta/tieteen-tila-2014--yhteenveto-pdf/> [tark. 6.12.2014].
- Tiedebarometri. 2016. *Tutkimus suomalaisten suhtautumisesta tieteeseen ja tieteelliseen kehitykseen*. Helsinki: Tieteen tiedotus ry. Verkkolähde http://www.tie-teentiedotus.fi/files/Tiedebarometri_2016.pdf [tark. 6.12.2016].
- Yle 12.11.2015. Rehn: Yliopistotutkimuksesta saatava enemmän kaupallista hyötyä. Yle, uutiset, talous. Toim. Stina Brännare. Verkkolähde <http://yle.fi/uutiset/3-8450189> [tark. 5.12.2016].
- Yle 22.4.2016. Pääministeri: Yliopistojen tultava niukemmalla toimeen. Yle, uutiset, tiede. Toim. Markku Sandell. Verkkolähde <http://yle.fi/uutiset/3-8831183> [tark. 5.12.2016].